

Hva er sannhet?

Dette undervisningsopplegget fordrer elevene til å bli nysgjerrig på hva som er sant, og hvordan noe blir en sannhet, og hvilken rolle forskning har i denne prosessen. Elevene blir utfordret til å forske selv, og reflektere over sannheten i sitt forskningsprosjekt.

Av: Olaug Lundaløkk og Trude Anshushaug, Oppdal videregående skole

Rammer for opplegget

Opplegget ble gjennomført for VG2 studiespesialisering i fagene norsk og historie. Elevgruppen besto av ei klasse på 34 elever, deriblant noen minoritetsspråklige elever. Det var to lærere involvert i prosjektet. Vi brukte både ordinære timer i begge fagene og fagdager til prosjektet samt at elevene hadde en del hjemmearbeid.

Organisering

Vårt fokus i prosjektet var å skape engasjement og mestringsfølelse hos elevene. Målet var at alle elevene i klassen skulle levere et fullstendig prosjekt. Prosjektet startet og avsluttet med en spørreundersøkelse som fikk frem elevenes tanke om sannhet (se vedlegget). Elevene fikk velge om de ville jobbe individuelt eller i par. De aller fleste elevene valgte å jobbe individuelt. Elevene hadde ved flere anledninger medelevvurdering på prosjektene sine. Elevene jobbet i Onenote og fikk løpende tilbakemeldinger fra lærerne i arbeidsdokumentet deres. Forskerkontakten hadde tilgang til samme Onenote.

Valg av tema og problemstilling

Målet til Holbergprisen i skolen er "å stimulere barn og unge til å bli interessert i humaniora, samfunnsfag, juss og teologi" (Holbergprisen.no). Dette målet har vi brukt som utgangspunkt for vår vinkling på prosjektet. Vi ville skape engasjement og interesse hos elevene, og la dem få utforske hva sannhet er for dem. Derfor ble det naturlig at elevene fikk velge tema og problemstilling for oppgaven selv. Elevene ble presentert for en rekke forslag til hva de kunne forske på, men valgte i stor grad dette selv.

Når elever får velge selv hvilke tema de skal forske på, legger vi til rette for indre motivasjon og mestringsfølelse. Det skaper også et sterkere eierforhold til prosjektet, og gjør at elevene lettere har mulighet og lyst til å fullføre prosjektet

Vurdering av prosjektet

Elevene fikk vurdering i norsk og et av de andre fagene de eventuelt valgte å bruke i sitt prosjekt. Elevene valgte selv ut aktuelle læreplanmål de ble vurdert etter, og som dannet grunnlag for innholdet i prosjektet. Prosjektet resulterte i en muntlig vurdering og en skriftlig vurdering i norsk, og eventuelt ei skriftlig vurdering i det andre faget. Elevene valgte kompetansemål fra andre fag som historie, psykologi og sosiologi og sosialantropologi. Underveisvurderingen besto av framovermelding på alle utkast og underveisarbeid, samt muntlige tilbakemeldinger og samtaler (ved både lærere og forskerkontakt).

En av elevene våre fikk et tilpasset opplegg der eleven i stedet for å skrive en egen forskningsrapport, dokumenterte prosessen i klassen og lagde en presentasjon om dette. Eleven gjennomførte spørreundersøkelser og intervju med både elever, lærere og forskerkontakt i sitt arbeid.

Fokuset på sannhet i arbeidet med prosjektet

Vi bestemte oss på lærerseminaret for at vi ville ha et tema for prosjektet, og det ble sannhet. Elevene og vi synes det er spennende å reflektere over hva en sannhet er, og hva som ligger bak en sannhet. Dette er relevant med tanke på de utfordringene samfunnet står overfor i dag, med falske nyheter, ekkokammer og bruk av retorikk på internett og utydelig kildebruk. Å reflektere over hva som ligger bak en sannhet, vil hjelpe elevene til å bli mer bevisst på, og mer kritisk til hva de blir utsatt for og hva de bruker videre. Elevene viste en større forståelse for hva en sannhet er, etter prosjektet. Dette fikk vi bekreftet i spørreundersøkelsene våre.

Videre lesing og kilder

Holbergprisen i skolens ressurser for lærere.

Tidsrammer for deltakelsen

Arbeidsperioden varte fra desember til april.

Desember Tidsramme: ca. 8 timer

(3 ordinære timer og én fagdag). En representant for Holbergprisen i skolen kom på besøk for å orientere elevene om prosjektet, og markere oppstarten. Første spørreundersøkelse ble gjennomført. Elevene velger par og vi har en felles idémyldring med elevene. Norsklærer går gjennom en detaljert mal for oppgaven (se vedlegg 2) etter rammer fra Holbergprisen i skolen, og vi har et undervisningsopplegg om metode.

Januar Tidsramme: ca. 13 timer (8 ordinære timer samt én fagdag)

Første uke etter ferie settes av til Holbergprisen. Elevene leverer inn forslag til ide og problemstilling til forskerkontakten før første besøk. Første besøk av forskerkontakt gjennomføres. Elevene må levere førsteutkast på første del av oppgaven i slutten av januar (teori og metodedel). Elevene gir hverandre medelevvurdering på ideene deres og kommer med forslag til veien videre. Elevene får tilbakemelding fra begge lærerne i prosjektet.

Februar Tidsramme: ca. 13 timer (8 ordinære timer samt én fagdag)

Elevene jobber individuelt med oppgavene sine. Utfører forskningen sin, og avslutter perioden med å levere inn andreutkast på oppgaven sin. Forskerkontakt kommer på andre besøksdag etter å ha lest gjennom andreutkastene. Faglærere gir tilbakemelding, og elevene gir hverandre medelevvurdering.

Mars Tidsramme: ca. 13 timer

I midten av mars leverer elevene ferdig produkt. Elevene holder en muntlig presentasjon for klassen om prosjektet sitt. Juryen kårer tre vinnere. De tre vinnerne blir annonsert en uke før frist til innlevering. Siste forskerbesøk blir brukt til å hjelpe kun vinnerkandidatene til å finpusse prosjektoppgavene sine. Elevene får endelig vurdering på prosjektene sine i fag.

April Innlevering

Vedlegg:

Spørreundersøkelser

Spørreundersøkelse 1:

Før oppstart

1. Har du jobbet med metode før? Hvis ja, forklar når og hvordan (hvilket fag). Hvis nei, fikk du mer info om dette etter introen vår?
2. Hvilket forhold har du, og ønsker du å få til forskning?
3. Hva tenker du kan være fordelene og ulempene ved å jobbe med Holbergprisen?
4. Hvilke forhåpninger har dere til besøkene fra Holbergprisen og forskerkontakten?
5. Hva mener du sannhet er for noe, og hvor viktig mener du at sannhet i denne skriveprosessen?
6. Hvilke etiske utfordringer tror du du kan møte på i dette prosjektet?

Spørreundersøkelse 2:

Etter endt prosjekt

1. Hvordan har det vært å jobbe etter en konkret metode i dette prosjektet, og føler du at du har lært mer om forskningsmetode?
2. Hvilket forhold har du, og ønsker du å få til forskning?
3. Hva tenker du kan være fordelene og ulempene ved å jobbe med Holbergprisen?
4. Hvordan har samarbeidet med Holbergprisen og forskerkontakten fungert? Hva var bra og hva kunne vært bedre?
5. Hva mener du sannhet er for noe, og hvor viktig mener du at sannhet i denne skriveprosessen?
6. Hvilke etiske utfordringer møtte du på i løpet av prosjektet og hvordan gikk du frem for å løse dem?
7. Hvordan syns du lærerne har bidratt til prosjektet ditt? Hva fungerte, og hva kunne vært bedre?
8. Føler du har vokst gjennom dette prosjektet?